

Justisdepartementet
v/Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Vår saksbehandler: Yvonne E. Frøen
Vår ref: (2010_00168)

Vår dato: 10.12.2012
Deres ref.:
Medlemsnr.:

NOU 2011:16 – STANDARDISERT PERSONSKADERSTATNING - HØRINGSUTTALELSE

Innledning

Vi er i utgangspunktet positive til standardisering på personskadeerstatningsrettens område.

Ved nye regler om standardisering på personskadeområdet er det naturlig at endringene også skal omfatte yrkesskadeerstatning. Vi kan likevel ikke akseptere et til dels lavere erstatningsnivå enn det som følger av dagens regler på yrkesskadeområdet.

Forslaget bygger på kompliserte tabeller som dels er å finne i lovutkastet og dels i forskrift. Det åpnes også for en rekke unntak og skjønnsmessige vurderinger.

Standardiseringsforslaget er for komplisert og oppfyller ikke målet om forenkling. Den foreslåtte modellen vil ikke avhjelpe dagens situasjon, som departementet i høringsbrevet beskriver som en "tidkrevende, konfliktfylt og kostbar prosess".

Det vil heller ikke være mulig for den enkelte skadelidte å lese seg frem til hvilken erstatning vedkommende vil ha krav på slik det var fremholdt som mål.

Etter vår vurdering burde Utvalget i større grad ha bygget på dagens regler om standardisert yrkesskadeerstatning som nå har fungert godt i 20 år. Med nødvendige tilpasninger utgjør den en enklere og bedre modell.

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt, 22
Postboks 456
0104 Oslo

Telefon: 0 24 09
Telefaks: 22 04 32 40
E-post: post@sykepleierforbundet.no

www.sykepleierforbundet.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr.: NO 960 893 506 MVA

Faktura adresse:
sykepleierforbundet@invoicedrop.com

Lidt inntektstap

Hvis standardisering innføres bør det også gjelde lidt inntektstap. Vi kan ikke se at det skulle medføre noen stor utfordring å standardisere erstatningen for lidt inntektstap til bruttodifferansen mellom inntekt uten og med skade.

Tidsavgrenset tap §3-1 (4)

Vi er positive til den standardiserte modellen for beregning av erstatning for tidsavgrenset tap, skissert i forskriftsutkastets § 1-1. Disse tilfellene skaper problemer ved den gjeldende yrkesskademodellen, og forslaget synes å gi en god løsning.

Inntektstap § 3-2 (1) og (2)**Forholdet til dagens standardiserte yrkesskadeerstatning**

Det er en nærliggende og god løsning å forankre standarderstatningen i folketrygdens grunnbeløp (G). Det forutsetter imidlertid at G i fremtiden oppreguleres i takt med lønnsutviklingen i samfunnet. Verdien av dagens standardiserte yrkesskadeerstatning er lavere enn det som ble forutsatt da ordningen ble innført, til dels på grunn av underreguleringen av G.

Vi er uenige i at inntektsgulvet settes til 5 G. Vi mener gulvet bør settes til 7 G som i dagens yrkesskadeordning.

Ved standardisert erstatning vil man måtte akseptere at noen blir underkompensert og noen blir overkompensert. Underkompensasjon får større konsekvenser for den enkelte jo lavere inntekten er. Det er derfor vesentlig med et høyt "gulv".

Faren for underkompensasjon er stor for unge arbeidstakere og for personer som er deltidsarbeidende på skadetidspunktet.

Unge kommer dårligere ut om de skades før deres inntekspotensiale er realisert gjennom karriereutvikling.

Det er for øvrig lite konsekvent og urimelig at unge med tilknytning til arbeidslivet skal komme dårligere ut enn unge med barneverstatning (opp til 19 år) der 6 G er foreslått lagt til grunn.

Mange i helsesektoren jobber ufrivillig deltid. Mange velger også deltid en begrenset periode på grunn av omsorgsoppgaver. Skades de i denne perioden er faren for underkompensasjon stor.

Det er langt flere lavtlønte og deltidsarbeidende blant kvinner enn menn. Ut fra et likestillingsperspektiv er det uakseptabelt at vi får nok et system der kvinner generelt kommer dårligere ut.

Unntaksbestemmelsen i § 3-2 (5) jf § 3-9 for tilfeller der skadelidte kan dokumentere en lønnsutvikling, vil i svært liten grad avhjelpe problemet med unge og deltidsarbeidende. Det er oftest ikke mulig å dokumentere at

skadelidte ville gått ut i full stilling om noen år, eller at en yngre skadelidt ville fått en bedre betalt jobb.

Et høyere inntektsgulv vil redusere antall tvister rundt inntektsfastsettelsen.

På yrkesskadeområdet betyr forslaget at inntektsgulvet senkes med 2 G. Forslaget medfører at alle yrkesskadde under 35 år med inntekt på ca kr 410 000 eller mindre, får lavere erstatning enn etter dagens regler (selv inkl erstatning for hjemmearbeid), jf tabellen på side 438. Eksklusive erstatning for hjemmearbeid får alle under 45 år lavere erstatning i denne inntektsgruppen. I henhold til tabellene vil de yngste med lavest inntekt få over kr 500 000 kroner mindre i erstatning sammenliknet med dagens yrkesskadeordning. I tabellen er det dessuten ikke gjort fratrukk for tjenstepensjon. Den reelle nedgangen i erstatningen kan derfor være langt høyere.

Dersom gulvet ikke settes til 7G ved generell standardisering mener vi at dagens gulv på 7 G må opprettholdes på yrkesskadeområdet.

Vi er uenige i at inntektstaket settes så høyt som 19 G. På yrkesskadeområdet har taket på 10 G vært akseptert i en årrekke. Profilen og innretningen i forslaget der de høyest lønnede gis økt erstatning sammenliknet med gjeldende yrkesskadeordning, mens de lavest lønnede får redusert erstatning, er etter vår oppfatning uheldig. Endringen medfører at de høyest lønnede får opp til 11 millioner mer i erstatningen enn etter dagens ordning. Dette er uakseptabelt når de lavest lønnede får en reduksjon på over kr 500 000.

Fradrag tjenstepensjon §3-2 (3)

Vi er uenige i at det skal gjøres fradrag for tjenstepensjon ved erstatningsutmålingen. Også her bør den gjeldende yrkesskademodellen brukes som mal.

Fradrag for tjenstepensjon vil forvanske og forsinke erstatningsutmålingen og er i strid med målet om forenkling. Gjennom vår bistand til medlemmer med tjenstepensjon erfarer vi at det oppstår mange vanskelige spørsmål når pensjonen skal beregnes.

I det offentlige anses tjenstepensjonen å være en del av de ansattes lønn. God tjenstepensjon fremholdes som et argument for å forsvare et lavere inntektsnivå i offentlig sektor enn i privat sektor. Det blir derfor urimelig dersom tjenstepensjonen blir trukket fra i erstatningen. Dette gjelder særlig ved yrkesskader der arbeidsgiver er "skadevolder".

Vi mener det under enhver omstendighet ikke skal gjøres fradrag for tjenstepensjon ved yrkesskader.

Subsidiært støtter vi forslaget fra Utvalgets mindretall om at det ikke skal gjøres fradrag for skadelidte med inntekter under 6 G.

Til Utvalgets antagelse om at Norsk Pensjon skal kunne foreta alle nødvendige beregninger av tjenstepensjon er det å bemerke at Norsk Pensjon er en relativt nyopprettet pensjonsportal drevet av to-tre personer. Per i dag er offentlig tjenstepensjon holdt utenfor i likhet med en rekke andre pensjonsordninger, i følge foretakets nettside. Vi kjenner ikke til at det i dag finnes en portal som kan foreta en helhetlig beregning av tjenstepensjon.

Vi støtter forslaget om erstatning for tapt mulighet til å ta ut AFP. Det bør imidlertid tilstrebes en standardisering av erstatningen for AFP-tapet. Vi støtter Utvalgets antagelse om at det er lite sannsynlig at en skadelidt i 50-årene bytter arbeid til en bedrift uten AFP-ordning. Vi mener derfor at nedre aldersgrense for å få rett til slik erstatning bør være 50 år.

Barneerstatning § 3-3

Vi støtter forslaget til ny barneerstatning. Dagens ordning gir i mange tilfeller underkompensasjon. Det er positivt at virkeområdet utvides til barn under 19 år.

Utvalgets forslag bør under enhver omstendighet vedtas og innføres raskest mulig, uavhengig av om øvrige standardiseringsforslag blir innført.

Hjemmearbeid § 3-5

Vi er positive til standardisering av erstatning for tapt evne til å utføre hjemmearbeid. Vi har ikke innvendinger til tidsanslag Utvalget bygger modellen på, men timeprisene den bygger på er for lave. Utvalget legger til grunn en timepris på mellom kr 120-175, som i realiteten forutsetter svart arbeid. Til sammenlikning er egenandelen for hjemmehjelp i Oslo kommune på opptil kr 265 per time (2013).

Vi støtter fraksjonen som foreslår at det ikke skal være en nedre grense på 10 % medisinsk invaliditet. Krav om klar sannsynlighetsovervekt for å få erstatning ved lavere invaliditetsgrader enn 10 % vil være vanskelig å oppfylle og virker mot formålet om forenkling.

Ménerstatning § 3-6

Det er positivt at nedre grense for ménerstatning foreslås senket til 5 %. Vi finner likevel at minstegrensen kunne vært senket til 1 % slik det tilbys gjennom frivillige tilleggsforsikringer.

Enkelte skadetyper gir lav medisinsk invaliditetsgrad, men kan likevel begrense funksjonen betydelig, for eksempel fingerskader.

Vi støtter ikke forslaget om å ta vekk muligheten for gruppeopprykk.

Vi mener prinsipalt at ménerstatningen ikke bør utbetales i terminer ved medisinske prognoser om "sterkt forkortet levetid" i hvert fall ikke når levetiden er forkortet på grunn av den erstatningsbetingede handlingen. Subsidiært støtter vi forslaget om årlige påslag i erstatningen. Tvister rundt dette vil være tyngende for skadelidte og pårørende.

Dersom det skal gjøres fradrag for ménerstatning fra trygden må det også kunne kreves etteroppgjør i de tilfeller skadelidte faktisk ikke får utbetalt erstatning fra NAV.

Smerteerstatning § 3-7

Vi er positive til at det innføres smerteerstatning for forbigående smerte.

Erstatningssummene er imidlertid svært små og de bør vurderes satt noe høyere. I realiteten vil det bli forsikringsselskapet som ensidig fastsetter erstatningen. Det vil ikke være lønnsomt å gå rettens vei for å få smerteerstatning.

Vi er uenige i at smerteerstatningen skal samordnes med evt ménerstatning og oppreisningserstatning.

Vi er uenige i at trafikkskade- og yrkesskadetilfellene holdes utenfor ordningen med smerteerstatning.

Forsørgertaps erstatning og omstillingserstatning § 3-8

Forslaget til forsørgertaps erstatning bør forenkles ytterligere. Vi mener at Utvalget skulle fulgt den gjeldende yrkesskademodellen der forsørgertaps erstatningen er gjort inntektsuavhengig. Vi kan under enhver omstendighet ikke støtte en reduksjon i erstatningen på inntil 20 % for tilfeller der avdøde hadde lavere inntekt enn 6G.

Nivået bør ikke settes lavere enn 15 G, slik det er i dagens yrkesskadeordning. Erstatningsnivået bør settes til 16 G ved tap av ektefelle/samboer for å kompensere for at G ikke har fulgt inntektsutviklingen.

Vi er enige i at erstatningsnivået til etterlatte barn bør økes betraktelig i forhold til dagens yrkesskadeerstatning. Startpunktet må også her være 16 G, og erstatningen må utmåles uavhengig av antall barn.

Vi mener det bør gis dobbelterstatning i tilfeller der avdøde var eneforsørger slik det gjøres i dagens yrkesskademodell.

Vi mener videre at tapsperioden bør utvides for barn opp til fylte 21 år, ikke 19 år slik Utvalget foreslår. De fleste 19- åringene er fortsatt ikke ferdige med videregående og vil normalt være helt eller delvis forsørget av foreldrene. En aldersgrense på 21 år er nærmere den reelle forsørgelsesperioden i dagens samfunn.

Vi er også uenige i en nedtrapping av forsørgertaps erstatningen til barn med 10 % for hvert år avdøde var eldre enn 61 år. Det avgjørende må være om avdøde hadde forsørgeransvar for barn.

Vi støtter forslaget om standardisert inntektsuavhengig omstillingserstatning på 1,5 G som tillegg til forsørgertapserstatningen.

Kapitaliseringsrenten

Kapitaliseringsrenten på 5 % som Utvalgets forslag bygger på, gir underdekning. Det har i en årrekke vært urealistisk å forvente realavkastning på 5 %. Renten bør tilpasses dagens realrentenivå.

Dersom Utvalgets forslag til kapitaliseringsrente på 5 % gjennomføres bør skadelidte gis anledning til å velge terminutbetalinger.

Adgang til etteroppgjør § 3-16

Vi mener det ikke bør fastsettes en frist for gjenopptak. Bestemmelsen om etteroppgjør bør utformes som dagens skl § 3-8.

Vår erfaring er at fristen på 5 år i yrkesskadeforskriften i mange tilfeller er for kort. Det kan skyldes forskjellige forhold; langvarig sykdomsutvikling, skadelidtes ønske om å "holde ut" i arbeidslivet og NAVs langvarige tiltak og saksbehandling.

Frist på 5 år virker mot hensikten om et raskere oppgjør. Det er vanskeligere for skadelidte å akseptere et tilbud når usikkerhet for hvordan helsetilstanden vil utvikle seg gjør det risikabelt å avslutte saken.

Det er positivt at fristen regnes samlet fra avslutningen av det totale oppgjøret.

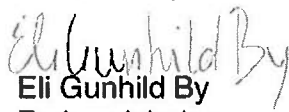
Det må være tilstrekkelig for retten til etteroppgjør at helsetilstanden eller ervervsevnen er vesentlig forringet, slik det i dag følger av yrkesskadeforskriften § 5-1. Vi kan ikke støtte et nytt tilleggskrav om at endringen medfører rett til "vesentlig" høyere erstatning. Det er uklart hva som ligger i kravet og dette vil medføre tolkningstvister.

Vi støtter forslaget om at fristen for å kreve etteroppgjør tidligst skal utløpe når skadelidte fyller 26 år.

Foreldelsesloven

Vi støtter Utvalgets forslag om at startpunktet for foreldelse skal harmoniseres. Vi er enige i at startpunktet for fristen settes til utløpet av det kalenderår skadelidte fikk eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige.

Med vennlig hilsen

Eli Gunhild By
Forbundsleder

Harald Jesnes
Forhandlingssjef